

skilgreina hæfniviðmið í lykilhæfni í öllu námi frá upphafi skólagöngu er lagður grunnur að alhliða þroska nemenda. Hæfni til tjáningar, gagnrýnnar hugsunar, hæfni til samstarfs við aðra, sjálfsþekkingar, ábyrgðar og sjálfstæðis, frumkvæðis og skapandi hugsunar eru meðal þeirra þátta sem leggja grunn að heildstæðri almennri menntun alla ævi.

18.2 Hæfniviðmið fyrir lykilhæfni

Hæfniviðmiðin eru skilgreind við lok 4., 7. og 10. bekkjar. Þau skiptast í fimm flokka í samræmi við viðmið um mat á lykilhæfni í kafla 9.4., þ.e. tjáning og miðlun, skapandi og gagnrýnin hugsun, sjálfstæði og samvinna, nýting miðla og upplýsinga og ábyrgð og mat á eigin námi.

Tjáning og miðlun

Hæfni nemenda til að tjá hugsanir sínar, tilfinningar og skoðanir munnlega, skriflega og á annan hátt. Hæfni til að miðla þekkingu og leikni sinni og flytja mál sitt skýrt og áheyrilega og taka þátt í samræðum og rökræðum.

Tjáning og miðlun		
Við lok 4. bekkjar getur nemandi:	Við lok 7. bekkjar getur nemandi:	Við lok 10. bekkjar getur nemandi:
<ul style="list-style-type: none"> tjáð hugsanir og skoðanir sínar og sett þær fram á viðeigandi hátt, hlustað eftir upplýsingum og rökum í samræðum, lagað tjáningu sína að viðmælendum og notað algengan orðaforða sem tengist umfjöllunarefni hverju sinni, gert grein fyrir hugsunum sínum, skoðunum og þekkingu á þann hátt sem við á hverju sinni. 	<ul style="list-style-type: none"> tjáð hugsanir sínar og tilfinningar skipulega og á viðeigandi hátt með ýmsum miðlum, hlustað eftir rökum og upplýsingum í samræðum og byggt upp röksemdafærslu í máli sínu og tekið tillit til ólíkra sjónarmiða, tekið mið af og lagað framsetningu að kröfum eða þörfum viðmælenda og notað viðeigandi hugtök og orðaforða sem tengist umfjöllunarefni hverju sinni, gert grein fyrir og miðlað af þekkingu sinni og leikni, skoðunum, hugsunum og tilfinningum á þann hátt sem við á hverju sinni. 	<ul style="list-style-type: none"> tjáð hugsanir sínar, hugmyndir og tilfinningar á skipulegan, skýran og viðeigandi hátt, brugðist með rökum við upplýsingum og hugmyndum sem eru á margvíslegu formi, tekið þátt í rökræðum um viðfangsefni og rökstutt mál sitt af yfirvegun og tekið tillit til ólíkra sjónarmiða, rætt á viðeigandi og skýran hátt um málefni þannig að áhugi viðmælenda sé vakinn, notað orðaforða á fjölbreyttan hátt og viðeigandi hugtök sem tengjast margskonar umfjöllunarefni, nýtt fjölbreyttar aðferðir við að miðla þekkingu sinni og leikni, skoðunum, hugsunum og tilfinningum á skipulegan og skýran hátt sem við á hverju sinni.

Skapandi og gagnrýnin hugsun

Skapandi hugsun og frumkvæði í efnistöfum og úrvinnslu. Hæfni nemenda til að nota þekkingu og leikni, draga ályktanir, áráðni til að leita nýrra lausna og beita gagnrýnni hugsun og röksemdafærslu.

Skapandi og gagnrýnin hugsun

Við lok 4. bekkjar getur nemandi:	Við lok 7. bekkjar getur nemandi:	Við lok 10. bekkjar getur nemandi:
<ul style="list-style-type: none"> • skipulagt efnistöf og aðferðir við úrlausn verkefna, • tekið þátt í að skilgreina viðmið um árangur, • gert sér grein fyrir að iðulega er hægt að komast að fleiri en einni niðurstöðu við úrlausn verkefna og að læra má af mistökum og nýta það á skapandi hátt, • greint milli staðreynda og skoðana, • endurskoðað úrlausn viðfangsefna út frá mismunandi sjónarhornum á skapandi hátt. 	<ul style="list-style-type: none"> • spurt spurninga og sett fram áætlun um efnistöf og úrlausn verkefna, • skilgreint viðmið um árangur, • lært af mistökum og nýtt sér óvæntar niðurstöður við lausn verkefna á skapandi hátt, • áttað sig á mismunandi túlkunum og greint milli staðreynda og skoðana með rökum, • vegið og metið hvort aðferð við verkefnavinnu hafi borið árangur og tekið þátt í mótun og miðlun viðfangsefna á skapandi hátt. 	<ul style="list-style-type: none"> • spurt rannsakandi spurninga skipulagt eigin áætlun og endurskoðað ferli við efnistöf og úrvinnslu verkefna, • skilgreint og rökstutt viðmið um árangur, • verið óhræddur að nýta sér mistök og óvæntar niðurstöður á gagnrýnni og skapandi hátt og séð í þeim nýja möguleika, • tekið upplýsta afstöðu til gagna og upplýsinga, dregið ályktanir og skapað eigin merkingu, • beitt mismunandi sjónarhornum, gagnrýnni hugsun við mótun og miðlun viðfangsefna á skapandi hátt.

Sjálfstæði og samvinna

Hæfni til að vinna sjálfstætt, í samstarfi við aðra og undir leiðsögn.

Sjálfstæði og samvinna		
Við lok 4. bekkjar getur nemandi:	Við lok 7. bekkjar getur nemandi:	Við lok 10. bekkjar getur nemandi:
<ul style="list-style-type: none"> • unnið eftir fyrirætlum og borið ábyrgð á eigin verkefnum og vinnubrögðum þegar við á, • gert sér grein fyrir styrkleikum sínum, • unnið með öðrum að skipulögðum verkefnum sem tengjast námi og félagsstarfi innan skóla, • gert sér grein fyrir eigin hlutverki í samstarfi, • tekið jákvæðan þátt í leik og starfi í skólasamfélagi sínu, • tekið leiðsögn á jákvæðan hátt. 	<ul style="list-style-type: none"> • gert sér grein fyrir til hvers er ætlast í námi og skólastarfi og hagað námi sínu og störfum í samræmi við það, • gert sér grein fyrir styrkleikum sínum með það að markmiði að efla og byggja upp sjálfsmynd sína, • unnið með öðrum og lagt sitt af mörkum í samstarfi sem tengist námi og félagsstarfi innan skóla, • gert sér grein fyrir eigin hlutverki í samstarfi og tekið þátt í að útfæra leiðir að sameiginlegum markmiðum, • haft á virkan hátt áhrif á skólasamfélag sitt með þátttöku í leik og starfi, • tekið leiðsögn og uppbyggilegri gagnrýni á jákvæðan hátt. 	<ul style="list-style-type: none"> • tekið frumkvæði í námi sínu og verið sjálfstæður og ábyrgur í vinnubrögðum, • gert sér grein fyrir hvernig hann nýtir styrkleika sína og hefur skýra sjálfsmynd, • unnið með öðrum og tekið á jákvæðan hátt þátt í samskiptum og lagt sitt af mörkum í uppbyggilegu samstarfi sem tengist námi og félagsstarfi innan skóla, • verið leiðandi í samstarfi og borið ábyrgð í útfærslu leiða að sameiginlegum markmiðum, • nýtt hæfni sína til að vera virkur og ábyrgur borgari í lýðræðislegu samfélagi, • tekið leiðsögn og gagnrýni á uppbyggilegan hátt og að sama skapi sett eigin gagnrýni uppbyggilega fram.

Nýting miðla og upplýsinga

Hæfni nemenda til að nýta margvíslega miðla í þekkingarleit, úrvinnslu og miðlun og nýta upplýsingar á ábyrgan, skapandi og gagnrýninn hátt.

Nýting miðla og upplýsinga

Við lok 4. bekkjar getur nemandi:	Við lok 7. bekkjar getur nemandi:	Við lok 10. bekkjar getur nemandi:
<ul style="list-style-type: none"> leitað sér upplýsinga í námi í ólíkum miðlum, notað miðla nokkuð sjálfstætt við nýsköpun, hugmyndavinnu og kynningu efnis, sýnt ábyrgð í meðferð upplýsinga og verið meðvitaður um gildi ábyrgrar netnotkunar. 	<ul style="list-style-type: none"> notað margvíslegar upplýsingaveitur og hjálpartæki við öflun upplýsinga og til stuðnings við nám, notað ýmsa miðla við nýsköpun, þróun og framsetningu upplýsinga og hugmynda, sýnt ábyrgð í meðferð og dreifingu upplýsinga hvort sem er til persónulegra nota eða verkefnavinnu og nýtt rafrænar leiðir og samskiptamiðla af ábyrgð. 	<ul style="list-style-type: none"> nýtt fjölbreytta miðla og hjálpartæki á ábyrgan hátt við að leita upplýsinga og til stuðnings í námi sínu, notað sjálfstætt og í samvinnu með öðrum fjölbreytta miðla við skipulag, nýsköpun og þróun og framsetningu upplýsinga og hugmynda, sýnt ábyrgð í meðferð upplýsinga og heimilda og verið meðvitaður um siðferðislegt gildi ábyrgrar netnotkunar og tekur ábyrgð á eigin samskiptum á neti og netmiðlum.

Ábyrgð og mat á eigin námi

Hæfni nemenda til að bera ábyrgð á eigin námi og leggja mat á eigin vinnubrögð og frammistöðu.

Ábyrgð og mat á eigin námi

Við lok 4. bekkjar getur nemandi:	Við lok 7. bekkjar getur nemandi:	Við lok 10. bekkjar getur nemandi:
<ul style="list-style-type: none"> gert sér grein fyrir styrkleikum sínum og hvar hann getur gert betur í námi, sett sér með aðstoð markmið í námi, tekið þátt í að skipuleggja eigið nám með hliðsjón af hæfniviðmiðum aðalnámskrár. 	<ul style="list-style-type: none"> gert sér grein fyrir styrkleikum sínum og hvernig hann getur nýtt sér það í námi, sett sér markmið í námi og unnið eftir þeim, skipulagt eigið nám með hliðsjón af hæfniviðmiðum aðalnámskrár. 	<ul style="list-style-type: none"> gert sér grein fyrir hvernig hann getur hagnýtt sterkar hliðar sínar á skapandi hátt í námi og haft skýra sjálfsmynd, sett sér raunhæf markmið um frammistöðu og framvindu eigin náms, unnið eftir þeim og lagt mat á hvernig til hefur tekist, skipulagt og borið ábyrgð á eigin námi með hliðsjón af hæfniviðmiðum aðalnámskrár, skipulagt og endurskoðað með tilliti til mats á árangri.